

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7820200317
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7820200317.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 19 B, IČO: 36 062 235, zastúpený Advokátska kancelária Remedium Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, proti žalovaným: 1/ M. I.Ö.W., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. G. A., P. XXX, zastúpený JUDr. Hedvigou Gallovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Račianska 66, 2/ A. I.Ö.W., nar. XX.X.XXXX, bytom S. G. A., P. XXX, o zaplatenie 17.866,06 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Rožňava sp. zn. 11C/23/2020 zo dňa 21. mája 2021

rozhodol:

Nepripúšťa zmenu žaloby v zmysle návrhu zo dňa 21.10.2021.

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Rožňava č.k. 11C/23/2020-291 zo dňa 21.5.2021 vo výroku o povinnosti žalovaného v 1. rade zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne so žalovaným v 2. rade sumu 17.866,06 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 50 € od 23.4.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 12.104,40 € od 9.5.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 3.909,86 € od 18.6.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.801,80 € od 26.3.2020 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade a v zrušenom rozsahu v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) zhora označeným rozsudkom výrokom I. zaviazal žalovaného v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 17.866,06 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 50 € od 23.4.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 12.104,40 € od 9.5.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 3.909,86 € od 18.6.2019 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.801,80 € od 26.3.2020 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. žalobcovi priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 17.866,06 € s príslušenstvom titulom náhrady poistného plnenia v zmysle § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len zák. č. 381/2001 Z.z.), a to spoločne a nerozdielne od žalovaného v 1. rade ako prevádzateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená a žalovaného v 2. rade ako vodiča, ktorý zavinil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej vznikla škoda na zdraví Ladislavovi Janespalovi, nar. 31.8.1969.

3. Z vykonaného dokazovania vzal súd za preukázané, že dňa 30.3.2011 došlo k dopravnej nehode stretom motorového vozidla značky Škoda 120L, EČV: F. (ďalej iba motorové vozidlo), ktoré viedol vodič

žalovaný v 2. rade, s motocyklom značky Yamaha, EČV: F., ktorý riadil U. M., nar. XX.X.XXXX (ďalej len poškodený). V dôsledku zrážky poškodený utrpel ťažkú ujmu na zdraví, pričom k dátumu nehody k motorovému vozidlu nebolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v dôsledku čoho vznikla žalobcovi povinnosť plniť poškodenému z poistného garančného fondu. Žalobca poškodenému uhradil poistné plnenie v žalovanej výške a následne si uplatnil právo podľa § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. u žalovaných, ktorí svoj záväzok neuhradili ani čiastočne. Vo vzťahu k žalovanému v 1. rade si žalobca uplatnil tento nárok titulom jeho zodpovednosti podľa § 427 a nasl. OZ ako prevádzateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda a vo vzťahu k žalovanému v 2. rade titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ).

4. Z výpisu z evidenčnej karty motorového vozidla súd zistil, že vlastníkom motorového vozidla je od 24.10.2008 žalovaný v 1. rade. Za preukázané mal z interných dokladov žalobcu aj poskytnuté plnenie poškodenému v žalovanej výške. Z medzitýmneho rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 9C/87/2012-163 zo dňa 11.7.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Co/314/2017 zo dňa 25.10.2018 vzal súd za preukázané, že žalobca zodpovedá za škodu vzniknutú poškodenému v dôsledku dopravnej nehody dňa 30.3.2011 v rozsahu 40 %. V tomto rozsahu si žalobca uplatnil aj náhradu vyplateného poistného plnenia. Za preukázanú vzal aj tú skutočnosť, že v čase nehody nebolo k motorovému vozidlu uzatvorené povinné zmluvné poistenie v žiadnej poisťovni. Súd tiež zistil, že aj keď žalovaný v 2. rade bol trestne stíhaný pre prečin ublíženia na zdraví a bola na neho podaná obžaloba, rozsudkom Okresného súdu Rožňava v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach bol právoplatne oslobodený spod žaloby pre prečin ublíženia na zdraví, pretože skutok nie je trestným činom.

5. Právne posudzoval vec podľa ust. §§ 420 ods. 1, 489, 100, 101 a 517 ods. 2 OZ a podľa §§ 3 ods. 1, ods. 3, 24 ods. 2 písm. b/, 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v celom rozsahu.

6. Uzavrel, že žalovaný v 1. rade je vlastníkom motorového vozidla, prevádzkou ktorého bola spôsobená poškodenému škoda na zdraví, pričom motorové vozidlo nebolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené, a preto náhradu škody v celkovej výške 17.866,06 € plnil žalobca. Žalobcovi vznikol nárok na náhradu vyplateného poistného plnenia v zmysle § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. voči žalovanému v 1. rade ako vlastníkovi motorového vozidla, ktorý neuzatvoril poistnú zmluvu a voči žalovanému v 2. rade, ktorý ako vodič motorového vozidla spoluzavinil dopravnú nehodu, a teda porušením právnej povinnosti spôsobil škodu, za ktorú zodpovedá v zmysle § 420 OZ. Rozsah zavinenia žalobcu bol určený právoplatným rozhodnutím súdu v rozsahu 40 %. Keďže nárok nebol ani premlčaný s poukazom na § 101 OZ, lebo trojročná premlčacia doba začala plynúť až dňom nasledujúcim po vyplatení náhrady škody poškodenému, žalobe v plnom rozsahu vyhovel spolu s úrokom z omeškania.

7. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný v 1. rade z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP a podľa obsahu odvolania aj z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a navrhol rozsudok vo vzťahu k nemu zmeniť tak, že súd žalobu voči nemu zamietne, alternatívne navrhol zrušiť rozsudok v napadnutom rozsahu a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania uviedol, že žalovaný v 2. rade nezavinil vznik škody, pretože úplnú vinu na dopravnej nehode má vodič motocykla - poškodený U. M., čo vyplynulo z oslobodzujúceho rozsudku v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 1T/120/2011, pričom uznesením tohto súdu zo dňa 7.11.2011 bola vec postúpená na prejednanie a rozhodnutie Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, Okresnému dopravnému inšpektorátu v Rožňave. Argumentoval ďalej tým, že žalovaný v 2. rade v čase dopravnej nehody motorové vozidlo prevádzkoval na základe dohody s vlastníkom tohto motorového vozidla - žalovaným v 1. rade. Žalovaný v 2. rade mal uhrádzať všetky náklady spojené s prevádzkou tohto motorového vozidla, a to vrátane úhrady poistných plnení. Žalovaný v 1. rade nemal vedomosť o tom, že žalovaný v 2. rade nezaplatil povinné zmluvné poistenie, a preto sa necíti byť zodpovedný za žiadnu škodu, ktorá bola spôsobená prevádzkou tohto vozidla. Nesúhlasil so záverom súdu, že žalovaný v 2. rade ako vodič motorového vozidla spoluzavinil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej vznikla poškodenému škoda na zdraví v žalovanej výške. V trestnom konaní nebola vina žalovaného v 2. rade

preukázaná, práve naopak, znaleckým dokazovaním bola vina ustálená poškodenému. Vytýkal súdu nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, pretože súd nevysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Žalovaného v 1. rade súd zaviazal na náhradu škody napriek tomu, že žalované strany potvrdili vzájomnú dohodu o tom, že predmetné motorové vozidlo užíval žalovaný v 2. rade a mal aj zaplatiť povinné zmluvné poistenie. Nesúhlasí preto s povinnosťou spoločne a nerozdielne nahradiť škodu so žalovaným v 2. rade.

9. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Opätovne zdôraznil, že má právo na náhradu plnenia za toho, kto zodpovedá za škodu podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zák. č. 381/2001 Z.z. Žalovaný v 1. rade zodpovedá ako prevádzateľ motorového vozidla za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla podľa ust. § 427 a nasl. OZ a žalovaný v 2. rade zodpovedá za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti podľa ust. § 420 ods. 1 OZ. Uviedol ďalej, že aj keď súd v trestnom konaní žalovaného v 2. rade oslobodil spod obžaloby, občianskoprávny súd týmto rozhodnutím nie je viazaný. Občianskoprávna zodpovednosť je koncipovaná širšie ako trestnoprávna, čo má za následok, že ani oslobodenie vodiča v trestnom konaní automaticky neznamená, že je vylúčená jeho občianskoprávna zodpovednosť, nakoľko na to, aby osoba zodpovedala za škodu podľa ust. § 420 ods. 1 OZ sa nevyžaduje, aby svojím konaním zároveň naplnila skutkovú podstatu trestného činu. Z týchto dôvodov navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdiť.

10. Žalovaný v 1. rade v replike zotrval na dôvodoch uvedených v odvolaní a žalobca v duplike zotrval na dôvodoch uvedených vo vyjadrení k odvolaniu.

11. Dňa 25.10.2021 bola doručená Okresnému súdu Rožňava zmena žaloby zo dňa 21.10.2021 - rozšírenie uplatneného práva o sumu 827,38 € s 5 % úrokom z omeškania od 14.12.2020 do zaplatenia a o sumu 5.155,49 € s 5 % ročným úrokom od 14.1.2021 do zaplatenia. V zmysle zmeny žaloby tak žalobca žiadal zaviazat' žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť mu sumu 23.848,93 € s úrokom z omeškania tak, ako je špecifikovaný vo výroku napadnutého rozsudku a v zmene žaloby, pokiaľ ide o ďalšiu sumu 827,38 € a 5.155,49 €.

12. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd skôr, než pristúpil k prejednaniu odvolania žalovaného v 1. rade, zaoberal sa podaním doručeným žalobcom súdu prvej inštancie počas odvolacieho konania dňa 25.10.2021, ktorý je zmenou žaloby - rozšírením uplatneného práva.

14. V zmysle ust. § 371 CSP žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť.

15. Zmenou žaloby je v zmysle § 140 CSP aj rozšírenie uplatneného práva, pričom nová úprava sporového procesu zmenu žaloby v odvolacom konaní nepripúšťa. Ak sa vec nachádza v opravnom konaní, cieľom a úlohou tohto konania je prieskum rozhodnutia a konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Ide teda o preskúvanie správnosti postupu a rozhodnutia v konaní o predmete konania tak, ako bol vymedzený v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Ak by bolo možné pripustiť zmenu žaloby v tomto štádiu a súd by túto zmenu pripustil, znamenalo by to, že prieskum, ktorý má uskutočniť odvolací súd, sa stáva irelevantným, nakoľko irelevantným sa stal doterajší procesný postup, ako aj napadnuté rozhodnutie. Umožnenie zmeny žaloby v tomto štádiu konania by malo za následok zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na opätovné prejednanie súdu prvej inštancie. Takýto postup by odporoval základnému účelu Civilného sporového poriadku, ktorým je poskytnutie rýchlej, efektívnej a spravodlivej ochrany ohrozeným a porušeným právam za súčasnej vysokej miery zodpovednosti strán sporu za výsledok konania (Civilný sporový poriadok, Komentár, doc. JUDr. Marek Števček, PhD. a kolektív, 2016, C. H. Beck, str. 1252).

16. S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenie odvolací súd zmenu žaloby nepripustil.

17. Následne Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného v 1. rade ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. §

379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 1. rade je dôvodné.

18. Predmetom odvolacieho prieskumu nie je rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 2. rade, keďže proti tejto časti rozsudku žalovaný v 2. rade ako oprávnená osoba nepodal odvolanie a rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 2. rade nadobudol právoplatnosť.

19. Predmetom odvolacieho prieskumu je rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, teda tá časť rozsudku, ktorým bol žalovaný v 1. rade zaviazaný spoločne a nerozdielne so žalovaným v 2. rade zaplatiť sumu uvedenú vo výroku I. napadnutého rozsudku, ako aj súvisiaci výrok o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade.

20. Rozsudok je v napadnutom rozsahu nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, pokiaľ ide o záver súdu, že žalovaný v 1. rade je prevádzateľom motorového vozidla a zároveň súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil všetky ustanovenia právneho predpisu, ktoré na daný prípad dopadajú a ktoré sú pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, konkrétne neaplikoval ust. § 427 OZ a jeho rozhodnutie je tak predčasné.

21. Tým došlo k naplneniu odvolacích dôvodov v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ CSP a sú dané dôvody pre zrušenie rozsudku v napadnutej časti v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP.

22. Súd prvej inštancie v dôsledku nesprávnej aplikácie zákonných ustanovení (v dôsledku nepoužitia všetkých zákonných ustanovení, ktoré na daný prípad dopadajú) nezameral dokazovanie na zistenie relevantných skutočností a z vykonaných dôkazov dospel k predčasnému záveru o zodpovednosti žalovaného v 1. rade ako prevádzateľa motorového vozidla v zmysle § 427 OZ.

23. Nedostatočnú pozornosť súd venoval obrane žalovaného v 1. rade, že motorové vozidlo daroval žalovanému v 2. rade a dohodol sa s ním, že bude hradiť všetky náklady na jeho prevádzku, vrátane povinného zmluvného poistenia. Na toto tvrdenie vôbec nevypočul žalovaného v 2. rade napriek tomu, že jeho výsluch nasledoval bezprostredne po výsluchu žalovaného v 1. rade. Napriek tomu, že toto skutkové tvrdenie žalovaného v 1. rade zostalo neobjasnené, bez ďalšieho dospel k záveru, že žalovaný v 1. rade bol vlastníkom, a teda aj prevádzateľom motorového vozidla, pričom vychádzal výlučne z evidenčného záznamu - výpisu z evidenčnej karty vozidla, ktorý však bližšie nešpecifikoval a v spise sa ani výpis z evidenčnej karty vozidla, vedený príslušným dopravným inšpektorátom nenachádza (v spise je iba neidentifikovateľný doklad Slovenskej kancelárie poisťovateľov, z ktorého vyplýva, že vlastníkom motorového vozidla je od 24.10.2008 žalovaný v 1. rade - poznámka odvolacieho súdu).

24. Otázka, či žalovaný v 1. rade bol prevádzateľom motorového vozidla v čase dopravnej nehody, je pritom rozhodujúca z hľadiska určenia jeho zodpovednosti za škodu vzniknutú prevádzkou motorového vozidla a v nadväznosti na to rozhodujúca z hľadiska pasívnej legitímácie v tomto spore, v ktorom sa žalobca domáha náhrady poistného plnenia v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. od tých osôb, ktoré za škodu zodpovedajú.

25. Podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

26. Podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a/, b/, f/ a g/, na náhradu toho, čo za neho plnila. Kancelária má právo proti poisťovateľovi na náhradu toho, čo plnila za poisteného podľa odseku 2 písm. c/ a podľa § 24a ods. 1 písm. a/. Kancelária je povinná požadovať od príslušnej kancelárie poisťovateľov náhradu toho, čo plnila poškodenému podľa odseku 2 písm. e/.

27. Zo znenia § 24 ods. 2 písm. b/ zákona 381/2001 Z.z. vyplýva, že kancelária poskytuje plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla namiesto osoby, ktorá za túto škodu zodpovedá, pričom ide o osobu bez poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takouto osobou treba rozumieť toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou takéhoto vozidla, u ktorého nebola uzavretá poistná zmluva v zmysle § 3 zákona 381/2001 Z.z.

28. V ust. § 24 ods. 7 zákona 381/2001 Z.z. je potom upravené právo kancelárie poisťovateľov na náhradu vyplatených plnení z poisťného garančného fondu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči tomu, kto za škodu zodpovedá a ide o tzv. postihové právo. Okruh osôb, proti ktorým má kancelária toto právo, je upravený rôzne, v závislosti od toho, aký je status vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená. V prípadoch podľa odseku 2 písm. a/, b/, f/ a g/ má kancelária právo proti tomu, kto za škodu zodpovedá (veta prvá citovaného zákonného ustanovenia). V prípade podľa odseku 2 písm. c/ má kancelária právo proti poisťovateľovi (veta druhá citovaného zákonného ustanovenia) a napokon v prípade podľa odseku 2 písm. e/ a podľa § 24a ods. 1 písm. a/ zákona má kancelária povinnosť požadovať náhradu toho, čo plnila poškodenému, od príslušnej kancelárie poisťovateľov (veta tretia citovaného zákonného ustanovenia). To znamená, že kancelária má v prípade poskytnutia poisťného plnenia za škodu v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona 381/2001 Z.z. právo postihu proti tomu, u koho je daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu (§ 420 ods. 1, § 427 ods. 1 Obč. zák.).

29. Právo Slovenskej kancelárie poisťovateľov podľa § 24 ods. 7 zákona 381/2001 Z.z. je regresným právom, a nie právom na náhradu škody. Kancelária má pritom právo proti tomu, kto za škodu zodpovedá, na náhradu toho, čo za neho plnila.

30. Ustanovenie § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. je potrebné vykladať tak, že kancelária má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila. Má teda právo postihu aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia, t.j. proti vodičovi motorového vozidla a zároveň má právo postihu proti tomu, u koho je daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle príslušných ustanovení OZ (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/112/2019 zo dňa 26.2.2020).

31. Pre posúdenie zodpovednosti žalovaného v 1. rade ako možného vlastníka a držiteľa motorového vozidla bolo povinnosťou súdu aplikovať ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje zodpovednosť prevádzateľa za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov.

32. Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ).

33. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla (§ 427 ods. 2 OZ).

34. Úprava zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov podľa § 427 - 431 OZ je založená na princípe objektívnej zodpovednosti (zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie).

35. Subjektom zodpovednosti za škodu podľa § 427 OZ je osoba vykonávajúca dopravu a iný prevádzateľ dopravného prostriedku. Fyzické a právnické osoby, ktoré vykonávajú dopravu, tzv. dopravcovia, sú osobami, ktorých predmetom podnikateľskej činnosti je organizovanie a uskutočňovanie dopravy (napr. Slovenská autobusová doprava, Slovenské železnice, lodné spoločnosti, letecké spoločnosti a pod.).

36. Rovnakú zodpovednosť, ako osoba prevádzajúca dopravu (dopravca), má podľa § 427 ods. 2 OZ aj iný prevádzateľ, ktorý prevádzkuje motorové vozidlo, motorové plavidlo, ako aj lietadlo.

37. Občiansky zákonník neobsahuje bližšie ustanovenie o tom, kto je iným prevádzateľom dopravného prostriedku, teda nevymedzuje pojem iného prevádzateľa dopravného prostriedku.

38. Za prevádzateľa možno považovať osobu (fyzickú alebo právnickú), ktorá má trvalú právnu a súčasne i faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom a organizovane ho užíva. Ide o organizované a dlhodobejšie používanie dopravného prostriedku na účel, na ktorý je dopravný prostriedok určený, pričom užívajúca osoba je oprávnená dopravný prostriedok na tento účel používať.

39. Prevádzateľom je najmä vlastník dopravného prostriedku, oprávnený držiteľ (§ 130 OZ) a nájomca.

40. Pojem prevádzateľ motorového vozidla je teda pojem širší ako vlastník, hoci spravidla bude s pojmom vlastník totožný, pretože okrem vlastníka zahŕňa aj inú osobu, ktorá je na základe iného než vlastníckeho práva oprávnená na trvalú prevádzku motorového vozidla.

41. Prevádzateľ teda nemusí byť totožný s vlastníkom dopravného prostriedku, prípadne s jeho vodičom, hoci vo väčšine prípadov tomu tak bude.

42. Prevádzateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo, však ostáva prevádzateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky (porovnaj R 70/1969).

43. Pojem „prevádzateľ“ nemožno zamieňať s pojmom „držiteľ“ motorového vozidla, ktorý je na účely správneho práva vymedzený ako „fyzická osoba, fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá je takto zapísaná v dokladoch vozidla; v ostatných prípadoch je držiteľom vozidla osoba, ktorá je vlastníkom vozidla alebo jeho užívateľom“. Toto vymedzenie má význam len z evidenčného hľadiska (pozri § 2 písm. c/ zák. č. 8/2009 Z.z.).

44. Prevádzateľom nie je ten, kto môže dopravný prostriedok používať len prechodne, t. zn. nestačí teda iba faktické disponovanie dopravným prostriedkom ani právomoc jednorázovo ním disponovať. Prevádzateľom nie je ani ten, kto motorové vozidlo použije na jazdu na základe zmluvy o výpožičke (pozri R 70/1969).

45. Prevádzateľom motorového vozidla sa stane i osoba, ktorej prevádzateľ prenechal vozidlo za tým účelom, aby:

a) táto osoba vozidlo dlhodobo užívala,

b) sa táto osoba o vozidlo starala (vykonávala jeho údržbu),

c) táto osoba hradila všetky alebo aspoň prevažnú časť nákladov súvisiacich s jeho prevádzkou (napr. náklady na pohonné hmoty, poistné, náklady na opravu) (viď Imrich Fekete, Občiansky zákonník, Veľký komentár, 2. zväzok, str. 691).

46. Pri posúdení právnej a faktickej možnosti dispozície s dopravným prostriedkom je potrebné zohľadniť viacero faktorov. Primárnym je časový faktor faktickej dispozície, keďže prevádzka dopravného prostriedku sa viaže na splnenie podmienky dlhodobosti. K dlhodobému užívaniu však nemusí reálne dôjsť, na priznanie postavenia prevádzkovateľa stačí účel, s ktorým daný subjekt užíva dopravný prostriedok, smerujúci k jeho dlhobehjšiemu užívaniu. Ten, kto so súhlasom prevádzkovateľa použije dopravný prostriedok iba prechodne alebo jednorázovo, nestáva sa prevádzkovateľom vozidla. Ďalšie faktory, ktoré je treba zohľadniť, sú starostlivosť o dopravný prostriedok zo stránky finančnej i technickej, t.j. kto reálne zabezpečuje bežnú údržbu, nevyhnutné a iné opravy, technické úpravy, kto tieto opravy a úpravy uhradza, kto hradí bežné prevádzkové náklady, kto je povinný dať dopravný prostriedok poistiť atď. a v neposlednom rade je potrebné skúmať charakter vzťahu vlastníka dopravného prostriedku a jeho užívateľa. Aj keď status prevádzkovateľa možno obvykle priznať vlastníkovi dopravného prostriedku, pojem prevádzkovateľ nemožno redukovať na vlastníka, keďže faktická a právna možnosť dispozície s dopravným prostriedkom môže byť v rôznom rozsahu prenesená na subjekt odlišný od vlastníka. V takom prípade je potrebné skúmať, či rozsah tohto prenesenia spolu s koncentráciou atribútov, ktorými je charakterizovaný prevádzkovateľ, odôvodňujú priznanie postavenia prevádzkovateľa inému subjektu (viď uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/154/2018 zo dňa 22.7.2020).

47. Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu pojmu prevádzateľ motorového vozidla nie je možné bez ďalšieho uzavrieť, že žalovaný v 1. rade je prevádzateľom motorového vozidla iba z toho dôvodu, že je evidovaný ako vlastník vozidla v príslušnej evidencii, ktorá navyše v prejednávanej veci ani nie je súčasťou spisu, keďže chýba doklad z evidencie motorových vozidiel, vedenej príslušným orgánom Policajného zboru SR v zmysle zák. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke.

48. V konaní žalovaný v 1. rade tvrdil, že motorové vozidlo daroval žalovanému v 2. rade (svojmu bratovi) s dohodou, že bude hradiť všetky náklady na neho, vrátane povinného zmluvného poistenia a motorové vozidlo mu dal v dobrej viere, aby ho mohol užívať, nakoľko jeho motorové vozidlo bolo pokazené. Výslovne vylúčil, že by malo ísť o pôžičku bratovi.

49. Súd sa s týmto tvrdením žiadnym spôsobom nevyporiadal, nevypočul na toto tvrdenie žalovaného v 2. rade a používanie vozidla žalovaným v 2. rade (aj v čase dopravnej nehody) nevyhodnotil z vyššie uvedených hľadísk, z ktorého dôvodu je nepreskúmateľný jeho záver, že prevádzateľom motorového vozidla je žalovaný v 1. rade.

50. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 1. rade v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a v zrušenom rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom súd na základe vykonaného dokazovania a dokazovania doplneného po vrátení veci bez akýchkoľvek pochybností ustáli, či žalovaný v 1. rade je prevádzateľom motorového vozidla v zmysle § 427 ods. 1 OZ, a či teda je daná jeho zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla prevádzkou motorového vozidla dňa 30.11.2011 a v nadväznosti na to, či je pasívne legitimovaný v spore o náhradu vyplateného poistného plnenia v zmysle § 24 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z.z. Za tým účelom si zabezpečí aj výpis z príslušnej evidencie vozidiel dopravného inšpektorátu o tom, kto bol vlastníkom a držiteľom motorového vozidla v čase dopravnej nehody, avšak odvolací súd znova poukazuje na to, že samotná evidencia nie je rozhodujúca z hľadiska záveru, kto je prevádzateľom motorového vozidla, pokiaľ v konaní vyjdú najavo skutočnosti, odôvodňujúce záver o inej osobe ako prevádzateľovi motorového vozidla.

51. K ostatným odvolacím námietkam žalovaného v 1. rade, teda najmä pokiaľ ide o tvrdenie o zavinení škody výlučne poškodeným, odvolací súd uvádza, že otázka zodpovednosti za škodu bola vyriešená právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Co/314/2017 zo dňa 25.10.2018, v zmysle ktorého bola určená zodpovednosť žalobcu, a teda aj osôb, za ktorých plnil, v rozsahu 40 % a túto otázku nemôže súd v inom konaní opätovne posudzovať (§ 228 ods. 1, § 230 CSP) a vychádzať zo záveru, že žalovaný v 2. rade nie je zodpovedný ani čiastočne za vznik škody.

52. V novom rozhodnutí súd opätovne rozhodne o trovách celého konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

53. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).